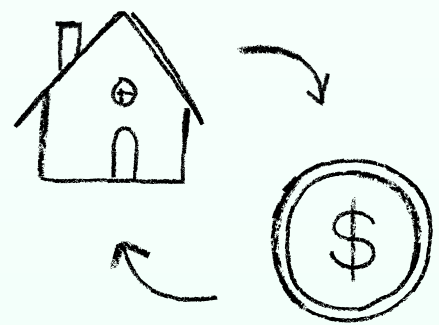

บทที่ 3

การบัญชีของธุรกิจซื้อขาย

1 การซื้อขายสินค้า

การซื้อขายสินค้า (Merchandising Operations)

คือกิจกรรมหลักของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าเพื่อนำมาขายต่อเพื่อทำกำไร กิจกรรมการซื้อขายสินค้า แตกต่างจากกิจการบริการ เพราะมี “สินค้าคงเหลือ” เข้ามาเกี่ยวข้อง

การซื้อขายสินค้าโดยทั่วไปประกอบด้วย

- การซื้อสินค้า (Purchases): ซื้อสินค้าจากผู้ขายเพื่อนำมาจำหน่าย
- การขายสินค้า (Sales): ขายสินค้าให้กับลูกค้า อาจเป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ
- การรับคืนสินค้าและการให้ส่วนลด: ลูกค้าอาจคืนสินค้าหรือได้รับส่วนลด
- การคืนสินค้าหรือขอส่วนลดจากผู้ขาย: ในกรณีที่สินค้าเสียหายหรือไม่ตรงตามสัญญา

เงื่อนไขในการซื้อขาย

01

FOB Shipping Point (ผู้ซื้อรับผิดชอบค่าขนส่ง)
FOB Destination (ผู้ขายรับผิดชอบค่าขนส่ง)

กิจการต้องดูแลจัดการ สินค้าคงเหลือ อย่างเหมาะสมเพื่อให้มีสินค้า
พร้อมขายโดยไม่เกิดต้นทุนค้างสต็อกสูง เกินไป

2 การบัญชีเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า

ระบบบัญชีสำหรับการซื้อขายสินค้า มี 2 ระบบหลัก คือ

1 ระบบตรวจนับสินค้าเป็นครั้งคราว

การบันทึกซื้อขายสินค้าไม่บันทึกการเปลี่ยนแปลงของสินค้าคงเหลือทันที จะตรวจนับปลายงวดเพื่อหาสินค้า คงเหลือและคำนวณต้นทุนขาย

- ซื้อสินค้า: บันทึกเข้าบัญชี “ซื้อ”
- ขายสินค้า: บันทึกยอดขายเท่านั้น ไม่ปรับสินค้าคงเหลือทันที
- คำนวณต้นทุนขายภายหลัง: $\text{ต้นทุนขาย} = \text{สินค้าต้นงวด} + \text{สินค้าที่ซื้อ} - \text{สินค้าปลายงวด}$

2 ระบบบันทึกสินค้าถาวร (Perpetual Inventory System)

การบันทึกซื้อขายจะมีการปรับยอดสินค้าคงเหลือทันทีทุกครั้งที่มีการซื้อหรือขาย

- ซื้อสินค้า: เพิ่มยอดสินค้าคงเหลือทันที
- ขายสินค้า: ลดยอดสินค้าคงเหลือทันทีและบันทึกต้นทุนขายพร้อมกัน ตัวอย่างการบันทึกแบบ Perpetual: ขายสินค้าเงินสด 5,000 บาท (ต้นทุน 3,000 บาท)
- เดบิต เงินสด 5,000
- เครดิต ยอดขาย 5,000
- เดบิต ต้นทุนขาย 3,000
- เครดิต สินค้าคงเหลือ 3,000

3 งบกำไรขาดทุนของธุรกิจซื้อขายสินค้า

โครงสร้างของงบกำไรขาดทุน (Income Statement) สำหรับกิจการซื้อขายสินค้า
แสดงให้เห็นกำไรขั้นต้น และกำไรสุทธิของกิจการ

1. รายได้จากการขาย (Sales Revenue)

- ยอดขายรวม
- หัก: ส่วนลดการขาย, สินค้ารับคืน และส่วนลดอื่น ๆ
- ได้ยอดขายสุทธิ (Net Sales)

2. ต้นทุนขาย (Cost of Goods Sold: COGS)

- สินค้าต้นงวด
- บวก: สินค้าที่ซื้อเพิ่ม
- หัก: สินค้าปลายงวด
- ได้ต้นทุนขายสุทธิ

3. กำไรขั้นต้น (Gross Profit)

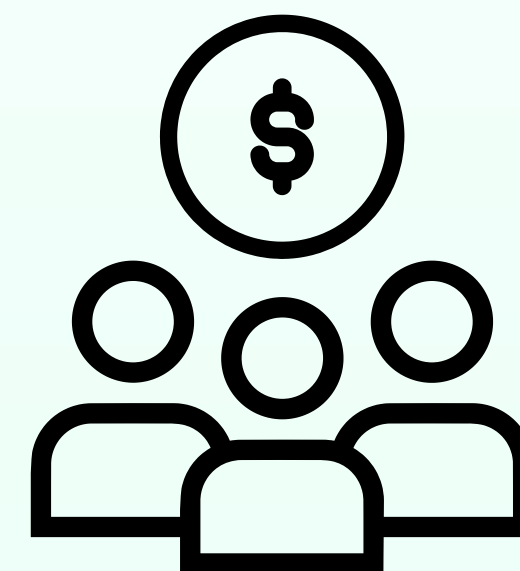
- รายได้จากการขายสุทธิ - ต้นทุนขาย

4. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating Expenses)

- ค่าใช้จ่ายในการขาย (Selling Expenses) เช่น ค่าโฆษณา, ค่าคอมมิชชั่น
- ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative Expenses) เช่น ค่าจ้างพนักงานบัญชี, ค่าสำนักงาน

5. กำไรสุทธิ (Net Profit)

- กำไรขั้นต้น - ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

4. การบันทึกรายการปิดบัญชี

การปิดบัญชี (Closing Entries)

คือ การโอนยอดจากบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายทั้งหมดเข้าสู่บัญชีทุน เพื่อเตรียมบัญชีสำหรับรอบระยะเวลา บัญชีใหม่ โดยกระบวนการปิดบัญชีมีขั้นตอนหลัก ๆ

1. ปิดบัญชีรายได้เข้าสู่บัญชีกำไรขาดทุนสะสม

- เดบิต รายได้
- เครดิต กำไรขาดทุนสะสม

2. ปิดบัญชีค่าใช้จ่ายเข้าสู่บัญชีกำไรขาดทุนสะสม

- เดบิต กำไรขาดทุนสะสม
- เครดิต ค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท

3. สรุปผลกำไรหรือขาดทุนสุทธิ

หากมีกำไร ให้เดบิต กำไรขาดทุนสะสม และเครดิต ทุน หากขาดทุน ให้เดบิต ทุน และเครดิต กำไรขาดทุนสะสม

4. ปิดบัญชีถอนเงินเจ้าของ (ถ้ามี)

- เดบิต ทุน
- เครดิต ถอนเงินเจ้าของ ตัวอย่างการบันทึกรายการปิดบัญชีแบบง่าย ยอดรายได้รวม 500,000 บาท, ค่าใช้จ่ายรวม 300,000 บาท, ถอนเงินเจ้าของ 50,000 บาท
- เดบิต รายได้ 500,000 บาท / เครดิต กำไรขาดทุนสะสม 500,000 บาท
- เดบิต กำไรขาดทุนสะสม 300,000 บาท / เครดิต ค่าใช้จ่าย 300,000 บาท
- เดบิต กำไรขาดทุนสะสม 200,000 บาท / เครดิต ทุน 200,000 บาท
- เดบิต ทุน 50,000 บาท / เครดิต ถอนเงินเจ้าของ 50,000 บาท